

Hallintopakko

Katariina Serenius

Helsinki

Hallintopakko

- Nämä tapaukset on Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksessa käsiteltyjä asioita
- Halusin esitellä tapauksia, jotka eivät menneet ihan oppikirjan mukaan
- Kaikista hallintopakkotapauksista valitsin muutaman tapauksen, jossa
  - On jouduttu käyttämään luovuutta
  - Hallintopakosta ei ole ollut apua tilanteen ratkaisussa
  - Sattuivat kaikki olemaan roskaamistapauksia

Minne katosi vanha poliisitalo?

Helsinki

Kun kaikki vielä meni hyvin

- Pienimuotoinen jätteen hyödyntäminen 2006
    - Sukulaismiehen yritys saa hyvä purkukurakan
    - Kiinteistönomistaja tekee sopimuksen sukulaisen kanssa jättemateriaalista
    - Ilmoitus viranomaiselle
- Ympäristötarkastaja hyväksyi noin 600 m³ tiili- ja betonimurskeen hyödyntämisen tien parannuksessa, raekoko 150 mm

Jätteen "hyödyntäminen" vuosi 2007

- Ympäristönsuojeluviranomainen saa ilmoituksen "jäterallista"
- Tarkastus paikalle
  - rakennettu tie ja kenttä rakennusjätteestä, varastossa noin 50 m³ vastaavaa jätettä
  - kokonaisia tiiliä, erikokoisia betonipaloja sekä laastia.
  - Kentän koko oli noin 30 m x 15 m ja täytön paksuus oli noin 1,5 metriä.
  - Tietä noin 45 metriä, leveys 5-6 metriä ja täytön paksuus arviolta 1-1,5 metriä.
  - Tie noin 100 metriä merkittäviä määriä tiiltä ja betonia. Kokonaisuudessaan jäteaineeksiä
  - Jätettä karkeasti arvioiden ainakin 1000 m³ (~1750 tonnia).

Kuuleminen

- Kiinteistönomistaja
  - Sopimus koski pientä määrää
  - Jätettä tuotiin vaikka he yrittivät estellä
  - Onneksi viranomainen sai jätteen tuonnin loppumaan
- Jätteet tuonut urakoitsija (Purku Oy)
  - Heillä oli sopimus
  - Hyvää hyvyttään toi sukulaisille hyvää tavaraa
- Purkukohteen rakennuttaja (Rakennus Oy)
  - Purku-urakka kokonaisurakkana
  - Vastuu purku-urakoitsijalla
  - jätteiden toimituspaikkoja ei valvota

Helsinki

Rakennuttaja

- Kokonaisurakka rakentamisesta

Rakennus Oy

- Purku-urakka kokonaisurakkana

Iso Purkaaja Oy

- Aliurakointi sopimus

Purku Oy

- Sopimus

Kiinteistön omistajat

Hallintopakko päätös

- Lautakunta velvoitti 2008 Purku Oy:n poistamaan alueelle tuodut jätteet.
  - Jätettä sai jättää vain laadultaan ja määrältään ympäristötarkastajan päätöksen mukaisesti
  - Tehosteeksi asetettiin uhkasakko 8 000 euroa
  - Perustelut: Purku Oy oli edelleen jätteen haltijana vastuussa jätteistä, koska niitä ei oltu luovutettu asianmukaiseen paikkaan
- Hallinto-oikeuden päätös 2009
  - Hylkäsi Purku Oy:n valituksen.
  - Jätettä ei missään vaiheessa olisi voinut luovuttaa Purku Oy: lle eikä se urakkasopimusten perusteella muodostunut jätteen haltijaksi vaan on jätteen kuljettaja jätteen haltijan lukuun
  - Purku Oy olisi pitänyt palauttaa jäte, josta ei ollut viranhaltijapäätöstä
  - Jätteen jättäminen kiinteistölle oli roskaamista

Entäs sitten?

- Purku Oy toiminta lakkasi hallinto-oikeuden käsittelyn aikana
- Kiinteistönomistajan vireillepano 2011
  - Jätteet edelleen kiinteistölle eikä kiinteistönomistajalla ollut varaa niiden poistamiseen
- Kuka siivoaisi alueen? Kuka on jätteen haltija?
  - Sopimukset olivat monimutkaisia
  - Oikeudellisen vastuun siirtyminen sopimuksella ei aina ole yksiselitteistä

Uusi kierros

- Mahdollisia velvollisia
  - Purku Oy siis roskaaja – lakannut ei saada vastuuseen
  - Iso Purkaaja Oy tai Rakennus Oy – ovatko he sopimusten kautta jätteen haltijoita
  - Rakennuttaja – puretun talon omistajana ainakin vastuussa jätteistä
- Kuuleminen
  - Rakennuttaja katsoi, että jos Purku Oy:tä ei saada vastuuseen niin sitten Rakentaja Oy
  - Rakentaja Oy katsoi, että vastuu kuului Iso Purkaja Oy:lle purkamisen kokonaisurakkasopimuksen perusteella
  - Iso Purkaja Oy katsoi, että kiinteistölle tuotu jätteitä muualtakin, joten vastuu kiinteistön omistajilla

Uusi hallintopakko päätös

- Purkukiinteistön omistajana Rakennuttaja velvoitettiin poistamaan jätteet kiinteistöltä
  - Tehosteeksi juokseva uhkasakko 10 000 euroa + 3000 lisäerä/kk
- Rakennuttaja ja Rakennus Oy sopivat keskenään, että Rakennus Oy huolehtii velvoitteesta
- Rakennus Oy siivosi kiinteistön

Ennen ja jälkeen 1/2

2007

Helsinki

2012

Kuvat : Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen arkistosta

Ennen ja jälkeen 2/2

2007

Helsinki

2012

Kuvat : Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen arkistosta

Rikosoikeudelliset seuraamukset

- Hovioikeuden ratkaisu
  - Purku Oy:n vastuhenkilö tuomittiin ympäristön turmelemisesta sakkorangaistukseen
  - Hänet velvoitettiin korvaamaan Rakennus Oy:lle siivouksesta aiheutuneet kustannukset 77 534,36 euroa korkoineen.

Asbestia rasitetiessä

Vireilletulo ja asian selvittäminen

- Tien varrelta kiinteistön ostaneen vireillepano
  - Tiehen on haudattu jätettä
  - Jäte on rakennusjätettä
- Asian selvittäminen
  - Tarkastuksella jäte oli havaittavissa ja joukossa näkyi kattolevyjä
  - Koekuoppien kaivu jätetäytön laajuuden selvittämiseksi
  - Näytteet asbestin määrittämiseksi
- Tien rakentanut yhtiö määrättiin poistamaan tiestä jätteet uhkasakon uhalla
- Päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen
- Hallinto-oikeuden käsitellessä asiaa yhtiö lakkasi
- Koska jätetäyttö oli suhteellisen inerttiä jätettä ja peitettynä murskeella päätettiin antaa asian olla

Uusi vireillepano

- Sama henkilö laittoi asian uudelleen vireille ja vaati toimenpiteitä
- Kuka sitten olisi vastuussa kun roskaajaa ja tienrakentajaa ei saada vastuuseen?
- Onko kohtuullista vaatia poistamaan jätteet kun kustannukset työstä on todella suuret ja jätteiden ympäristövaikutukset vähäiset?
- Kuka on rasitetien omistaja?

Yksittäinen määräys, Jätelaki 125 §

- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa muuta kuin ympäristöluvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Määräyksen on oltava kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja roskaantumisen tai muiden haittojen merkittävyys.
- Velvoitettiin rasitetien tieoikeuden omaavat kiinteistöt
  - huolehtimaan tiestä siten, että jätetäyttö pysyy peitettynä
  - Mahdollisen kaivutyön yhteydessä poistamaan jätteet tältä osin

Käsittely hallinto-oikeudessa

- Vireillepanija valitti hallinto-oikeuteen, koska rasitetien sijainti kiinteistön omistaja ei ollut velvoitettujen joukossa
- Hallinto-oikeus palautti asian uudelleen ratkaistavaksi
  - Myös rasitettu kiinteistö voi käyttää tietä vaikka ei sitä ei erikseen mainittaisi tierasitteessa
- Uusi ratkaisu
  - Velvoitettiin hallinto-oikeuden ratkaisun mukaisesti myös rasitetien sijaintikiinteistön omistaja

Toivottomat tapaukset

Keräilijät

- Uhkasakko asetettu ja tuomittu vähintään kerran
- Usein asetettu vielä toinenkin uhkasakko tai juokseva uhkasakko ja tuomittu vähintään peruserä
- Saattaa olla myös tuomio ympäristörikoksesta
- Vaihtoehdot
  - Jatketaan uhkasakkojen tuomitsemista
  - Vaihdetaan teettämisuhtaan
  - Ei tehdä mitään – seurataan tilannetta
- Ei siis helppoja ratkaisuja

Lopuksi

- Hallintopakko on meidän tehokkain valvontakeino
- Rikosoikeudellinen vastuu tehostaa valvontatoimintaa
- Entä kun hallintopakko + rikostuomio eivät edes yhdessä auta

Kiitos!

katariina.serenius@hel.fi

Helsinki